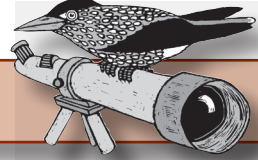


Uit Het Veld



Verkleining legselgrootte bij Koolmees en Pimpelmees zet door in 2016

De verkleining van de legselgroottes bij Koolmezen en Pimpelmezen, die al een paar jaar aan de gang is, zette ook in 2016 door. Dat blijkt uit een analyse van de landelijke werkgroep NESTKAST van gegevens van ruim negenduizend legsels van Pimpel- en Koolmezen.

Koolmezen legden in 2016 gemiddeld 7,2 eieren. Het langjarig gemiddelde is 8,5 eieren. Pimpelmezen legden in 2016 gemiddeld 9,1 eieren, tegenover een langjarig gemiddeld van 10,2 eieren. Waarom beide soorten al een paar jaar 10 tot 15% minder eieren leggen is voor de onderzoekers nog niet duidelijk.

In het nieuw verschenen rapport van de landelijke werkgroep NESTKAST zijn de broedgegevens uit 16.950 nestkasten samengevat, goed voor 12.731 legsels van 21 in nestkastenbroedende soorten. Deze gegevens komen van 134 deelnemende nestkastcontroleurs en/of controleurs van Sovon Vogelonderzoek Nederland uit 287 telgebieden in Nederland en Vlaanderen. NESTKAST publiceert jaarlijks samenvattingen van deze gegevens om de daarmee de vrijwilligers te bedanken voor al hun inspanningen, maar ook om tegelijkertijd kennis te bundelen en te verspreiden die anders verborgen blijft.

Mezen hadden in 2016 een erg slecht broedseizoen. De eileg begon erg laat, er waren eistops en broedstops en zeer kleine legsels en het broedsucces was ook nog eens erg laag. Slechter hebben we het nog niet gezien! Uit een analyse van een deel van deze gegevens blijkt dat mezen sterk reageerden op het koude weer in april. In de aprilmaand viel er zelfs nog sneeuw en de natuur ontwikkelde zich langzamer dan normaal. De mezen anticipeerden daarop en stopten tijdelijk met het

leggen van eieren of het broeden, waardoor ze gemiddeld drie dagen langer over het hele broedproces deden.

De afgelopen winter is daarentegen uitstekend voor ze geweest: er waren veel beukenootjes te vinden als voedsel en het weer was overwegend zacht. De onderzoekers verwachten daarom komend voorjaar betere resultaten bij de mezen te zien.

Bron: Landelijke werkgroep NESTKAST, 14 april 2017.

GS

Hebben Blauwe Kiekenieven profijt van braakvegetatie?

Wintervoedselveldjes zijn een maatregel om zaadetende akkervogels de winter door te helpen, maar waar halen muizenetende roofvogels 's winters hun voedsel? In braakvege-



Mezen hadden in 2016 een slecht broedseizoen. Dit jaar kan voor hen gunstiger uitvallen.
Foto: Dennis Schaefer.

Blauwe Kiekendieven blijken in Oost-Groningen tijdens het foerageren voorkeur te hebben voor grasland, hoewel daar minder muizen voorkomen dan in braakliggend land. Op grasland zijn de muizen echter wel gemakkelijker te vangen.
Foto: Hans Schouten.



taties wemelt het van de muizen. Echter, verrassend genoeg blijken Blauwe Kiekendieven in Oost-Groningen de voorkeur te geven aan veel muizenarmere graslanden. Wat is er mis met de muizenrijke braakliggende vegetaties?

Jachtsucces op grasland en braak ongeveer gelijk

Bij een onderzoek bleken Blauwe Kiekendieven op braakland veel vaker naar een prooi te stoten dan op grasland, ongeveer tachtig versus veertig stoten per uur. Echter, de kans dat een stoot succesvol was bleek op braak lager te liggen dan op grasland, 6,3% versus 14,0%. Deze twee dingen samen genomen bleek het uiteindelijke jachtsucces op braak en grasland vrijwel gelijk te zijn, 7,8 versus 7,4 vangsten per uur. Hoewel er meer muizen in braakland te vinden zijn (meer stoten per uur), zijn deze muizen hier moeilijker te vangen, waardoor grasland onder de streep net zo goed scoort als braakland. Sterker nog, op braakland lijken de kiekendieven meer moeite te moeten doen om een prooi te vangen (meer stoten) wat grasland uiteindelijk misschien wel aantrekkelijker maakt dan braakland.

Intensief grasland en braakvegetatie verschillen duidelijk in openheid van de vegetatiestructuur

Dat Blauwe Kiekendieven meer moeite hebben om muizen te vangen in braak heeft vermoedelijk te maken met de vegetatiestructuur. Braakvegetatie is hoger en complexer van structuur dan (kort gemaaid) grasland, waardoor prooien op braakland waarschijnlijk lastiger te bemachtigen zijn. Naast hoge dichtheden aan muizen in een habitat, is het

dus ook belangrijk dat deze muizen daar makkelijk te vangen zijn. Om Blauwe Kiekendieven jaarrond geschikt foerageergebied te bieden, worden er in Friese en Groningse akkergebieden en op Texel 'vogelakkers' aangelegd. Op een vogelakker worden stroken braakvegetatie (muizenhabitat) afgewisseld met stroken luzerne (waar de muizen makkelijker gevangen kunnen worden).

Bron: Werkgroep Grauwe Kiekendief, 28 april 2017

GS

Maar liefst vijf jonge Visarenden in De Biesbosch

De twee paartjes Visarenden in natuurgebied De Biesbosch van Staatsbosbeheer hebben samen maar liefst vijf nakomelingen gekregen. Bij het nieuwe paar op de hoogspanningsmast kropen drie jonge Visarenden uit het ei. Bij het andere paar, dat in een boom broedt, kwamen twee jongen uit.

Natuurontwikkelingsgebied in trek bij Visarend en Zeearend

Volgens Staatsbosbeheer is het broedsucces van de visarenden te danken aan de schaalvergroting die de afgelopen jaren in De Biesbosch is gerealiseerd. De bijzondere roofvogels zijn vaak te vinden in de recent ontwikkelde natuurontwikkelingsgebieden voor waterveiligheid in het kader van het programma 'Ruimte voor de Rivier'. Het gebied beslaat inmiddels bijna 10.000 ha, dat is een enorm gebied, waar grote roofvogels zoals visarend en zeearend van profiteren. Sinds 2016 broedt de Visarend in Nederland, in De Biesbosch. Daar kwam in 2017 een tweede broedpaar bij.

In het zoetwatergetijdengebied in De Biesbosch kunnen de Visarenden die er broeden dagelijks veel vis vangen. Zij foerageren vaak op voorns en op Brasems.
Foto: Otto Plantema.



De Biesbosch

Nationaal Park De Biesbosch is een zoetwatergetijdengebied. Daar zijn er maar een paar van in de wereld. In De Biesbosch is er dus sprake van eb en vloed. Dat is uniek in een zoetwatergebied. Water, rietlanden en kreken vormen het grootste deel van het landschap. Door gigantische natuur-, en veiligheidsprojecten in het Nationaal Park De Biesbosch is het oppervlak van het natuur- en recreatiegebied bijna verdubbeld. Vooral de ondiepe visrijke natuurontwikkelingsgebieden zoals de Noordwaard en Zuiderklip, zijn in trek bij de Visarenden. De vogels vangen hier dagelijks met succes grote Voorns en Brasems. Het paartje in de boom zit vaak in de Noordwaard en het broedpaar van de hoogspanningsmast is vaak in Zuiderklip te vinden.

Bron: Staatsbosbeheer, 15 juni 2017.

GS

Europees beschermingsplan voor de Zomertortel

Zomertortels druppelen weer het land binnen. Inderdaad: druppelen, want het zijn er wéér minder dan vorig jaar. De zorgen over het lot van de Zomertortel worden internationaal gedeeld. Daarom wordt nu gewerkt aan een internationaal actieplan. Gloort er nog hoop voor de Zomertortel of is het 'too little, too late'?

In tegenstelling tot voorheen, gebeurt het steeds vaker dat het broedseizoen voorbij gaat zonder dat je een Zomertortel hebt horen koeren.

De oorzaken voor de achteruitgang liggen in intensieve landbouw in de broedgebieden, in ingrijpende veranderingen in de Afrikaanse

overwinteringsgebieden (Sahel) als gevolg van een toenemende bevolking en in de jacht. Dit alles zorgt ervoor dat er structureel te weinig jongen groot komen en de overleving van Zomertortels te gering is. Gevolg: een sterk dalende populatie.

Nog maar 2000 paar in Nederland?

Midden jaren zeventig van de vorige eeuw werd de broedpopulatie van de Zomertortel geschat op 35.000 tot 50.000 paar. Toen kwam de soort nog bijna overal in Nederland voor. Eind jaren negentig was de broedpopulatie sterk ingezakt, naar 10.000 tot 12.000 paar. Veldwerk dat tussen 2013-'15 voor de nieuwe Vogelatlas van Sovon Vogelonderzoek Nederland is uitgevoerd, toont een nog schrijnender beeld. Het zou zomaar kunnen dat we niet veel verder komen dan hooguit tweeduizend broedparen. De Zomertortel is in hoog tempo op weg om als broedvogel uit Nederland te verdwijnen.

Europees beschermingsplan

De afname doet zich ook voor in andere landen, waaronder landen die een belangrijk deel van de totale populatie huisvesten, zoals Frankrijk en Spanje. Internationaal bestaan er dan ook veel zorgen over het lot van de Zomertortel. Op Europees niveau wordt daarom, onder auspiciën van onder meer de Europese Commissie, gewerkt aan een actieplan voor de Zomertortel. Het doel van dit actieplan is om de achteruitgang van de Zomertortel zo snel mogelijk te stoppen en zelfs om op langere termijn een toename van de populatie mogelijk te maken. In het plan worden tal van acties benoemd die de Zomertortel ten goede

moeten gaan komen: verbetering van de kwaliteit van broed- en overwinteringsgebieden, betere regulering van jacht, onderzoek, bewustzijnsbevordering en internationale samenwerking. De verantwoordelijkheid om de acties uit te voeren ligt bij de EU-lidstaten.

Nog volop bejaagd in Europa

Een heet hangijzer bij de onderhandelingen over de inhoud van het actieplan is de jacht. De jacht op de Zomertortel is nog altijd toegestaan in tien EU-lidstaten: Bulgarije, Cyprus, Frankrijk, Griekenland, Italië, Malta, Oostenrijk, Portugal, Roemenië en Spanje. Ruwe schattingen voor het totale aantal legaal afgeschoten Zomertortels binnen de EU lopen uiteen van 1,4 tot 2,2 miljoen exemplaren per jaar. Dit op de totale geschatte broedpopulatie in de EU van 4,8 tot 8,4 miljoen exemplaren (2,4-4,2 miljoen broedparen). Koplopers in het schieten van Zomertortels in het westelijk deel van Europa zijn Spanje (436.000-805.000 afgeschoten exemplaren per jaar), Italië (250.000-350.000), Portugal (110.000) en Frankrijk (91.000).

Jachttoerisme

Helaas wordt de Zomertortel ook in de Afrikaanse trek- en overwinteringsgebieden intensief bejaagd. Gegevens over de daar geschoten aantallen zijn niet of nauwelijks voorhanden, maar jachttoerisme vormt een groot probleem. Europese reisagentschappen die adverteren met 'tortelduivenjacht' in Europese en Afrikaanse landen, zijn er volop. In Afrika is het vaak prijsschieten bij de gezamenlijke slaap- en drinkplaatsen van Zomertortels. Doordat boomgroepen die door

Zomertortels als gemeenschappelijke slaappleaats worden gebruikt in de Sahel steeds schaarser worden, worden Zomertortels steeds kwetsbaarder voor dit soort onverantwoorde vormen van jacht. Intensieve jacht op de Zomertortel heeft waarschijnlijk een negatief effect op de overleving, niet alleen vanwege directe sterfte, maar ook door het steeds schaarser worden van veilige plekken die nodig zijn voor het proces van opvetten voorafgaand aan de voorjaarsstrek naar Europese broedgebieden.

Project Engeland

Gelukkig is er ook positief nieuws te melden. In het Verenigd Koninkrijk loopt sinds 2012 de 'Operation Turtle Dove'. Dit project bestaat uit onderzoek en voorlichting met als doel de Zomertortel als broedvogel voor het Verenigd Koninkrijk te behouden. In het kader van dit project is in het Verenigd Koninkrijk een specifiek op de Zomertortel afgestemde maatregel ontwikkeld. Het gaat om randen of percelen die dun zijn ingezaaid met plantensoorten die al vroeg in het voorjaar zaad zetten, waaronder soorten die in het verleden een belangrijk deel uitmaakten van het dieet van de Zomertortel, zoals gewone duivenkervel. Een belangrijk vereiste aan die randen of percelen is dat de vegetatiestructuur heel ijl en open is.

Experimenteren met maatregelen in Zeeland

Vogelbescherming Nederland wil in 2018 op kleine schaal in Zeeland met deze maatregel experimenteren, in samenwerking met regionale partners. Vooral om te kijken of het in de praktijk lukt om de vereiste vegetatiestructuur



Het aantal broedende Zomertortels gaat sterk achteruit. De soort heeft het heel moeilijk als gevolg van de intensivering van de landbouw en door jachtdruk, zowel in een aantal Europese landen als in Afrika.
Foto: Jelle de Jong.

te realiseren en om na te gaan of Zomertortels er gebruik van maken. Als dit veelbelovende resultaten oplevert, dan zou de maatregel op grotere schaal kunnen worden uitgevoerd. Voordat we de voedselsituatie in de West-Europese broedgebieden weer op orde hebben, zijn we sowieso jaren verder. Maar het is zeer de vraag of de Zomertortel ons die tijd nog gunt! Daarom is het van cruciaal belang dat uit voorzorg en op de kortst mogelijke termijn de jacht op de Zomertortel gestaakt wordt.
Bron: *Vogelbescherming Nederland*, 16 mei 2017.

GS

De uil met de korte oortjes eet wat de pot schaft

De Velduil is een soort die is aangewezen op onvoorspelbare voedselbronnen, net als de Ruigpootbuisard en de Blauwe Kiekendief. Het ene jaar kan een piekjaar zijn van hun belangrijkste prooi, de Veldmuis, een jaar later kan die nagenoeg afwezig zijn. Werkgroep Grauwe Kiekendief zocht de Velduil op in de minder gecultiveerde delen van Nederland waar woelmuizen nauwelijks voorkomen: het wad.

Velduilen zijn eigenlijk gespecialiseerde opportunisten. Hun belangrijkste voedselbron is de Veldmuis, maar in daljaren van deze woelmuis stappen ze over op andere prooien. De overleving van de sterk bedreigde Velduilpopulatie hangt mede af van het vermogen om momenten van muizenschaarste het hoofd te bieden. Alleen met kennis over zijn plek in ecosystemen is effectieve bescherming van deze mysterieuze en minder zichtbare soort mogelijk. Werkgroep Grauwe Kiekendief is daarom bezig met onder andere dieetkeu-

ze-onderzoek om zo een beter beeld te krijgen van de jaarrondeecologie van deze uilensoort.

Braakballen verzamelen

Enkele locaties waar braakballen van Velduilen zijn geraapt: Rottumerplaat, Griend, Ameland en De Schorren op Texel. Het vinden van braakballen van Velduilen in piekjaren van de Veldmuis is niet zo moeilijk. Dan clusteren deze vogels namelijk in muizenrijke gebieden. Lastiger is het om dieetgegevens te verzamelen in muizenarme jaren. Dan komen Velduilen meer verspreid door het land voor en dan moet er heel wat meer moeite gedaan worden om een redelijke steekproef aan braakballen bij elkaar te rapen. Deze winter trof Werkgroep Grauwe Kiekendief de nodige Velduilen aan op de vogelakkers in Flevoland, Groningen en op Texel. Op de vogelakkers zijn voornamelijk woelmuizen als prooi te vinden. Op Texel zijn dat Noordse Woelmuizen, want hier komen (nog) geen Veldmuizen en Aardmuizen voor. Maar interessanter is: wat is het dieet van Velduilen op plekken waar woelmuizen niet of nauwelijks voorkomen? Om daar antwoord op te krijgen is er de laatste jaren in het Waddengebied naar braakballen gezocht. Recent werden er braakballen geraapt op Rottumerplaat, Ameland, Griend en op de Groninger kwelders.

Dieet van de Velduil op de Wadden

Bij gebrek aan muizen of Bruine Ratten schakelen Velduilen over op vogels. In het Waddengebied is er altijd wel een hoogwatervluchtplaats vol met steltlopers als Bonte Strandlopers, Kanoeten en Tureluurs aanwezig. Velduilen kunnen stevige prooien aan. In



Velduilen jagen bij voorkeur op muizen. In jaren waarin er veel Veldmuizen zijn kan de populatie Velduilen ook sterk uitbreiden, maar als muizen schaars zijn kunnen ze ook vrij gemakkelijk op andere prooien overschakelen.
Foto: Erwin van Laar.

braakballen en in de 'legers' van Velduilen zijn onder andere resten van Houtsnip, Water-
snip en Bokje gevonden, maar ook lijsterach-
tigen, Waterrallen, en relatief schaarse soorten
als Goudvink en Strandleeuwerik staan op het
menu. De Bonte Strandloper is in het Wad-
dengebied echter de meest gepakte prooi.
Op Griend plukte een Velduil op klaarlichte
dag een Kanoetstrandloper uit een groep die
op een wadplaat aan het foerageren was.

Meld roestplaatsen Velduil

Sinds 1992 heeft Werkgroep Grauwe
Kiekendief op veel verschillende locaties
braakballen en plukresten van Velduilen
kunnen verzamelen. Inmiddels staat de teller
op ongeveer 8.500 verzamelde prooiresten,
en de werkgroep blijft gestaag braakballen en
plukresten verzamelen. Daarom de volgende
oproep: Mensen die een geregelde roestplaats
met Velduilen kennen, roepen we op om dit
aan ons door te geven. Dan organiseren wij
met graagte het rapen van de braakballen en
plukresten en dan zullen de braakballen door
specialisten worden uitgeplozen.

Bron: Werkgroep Grauwe Kiekendief, 3 maart 2017

GS

2017: een goed jaar voor de Zomertaling

Dit voorjaar werden tot nu toe opvallend veel
Zomertalingen op trek waargenomen. Gaan
we ook een piekjaar beleven qua aantallen
broedvogels? Hopelijk, want het gaat niet
goed met deze Rode Lijst-soort. Net zoals bij
veel andere vogelsoorten ligt de oorzaak van
de achteruitgang vooral in de industrialisatie
van de landbouw. In natte natuurgebieden
vindt de soort een refugium.

Zo zuidelijk als de Zomertaling overwintert,
doet geen enkele Europese eend: namelijk
ten zuiden van de Sahara, in de Sahel. Vooral
in de binnendelta van de Niger in Mali en de
Senegal-delta verblijven grote aantallen Zo-
mertalingen uit de Europese broedgebieden.
Droogte in de Sahel zorgt voor een lage win-
teroverleving, waarna er kleinere aantallen
terugkeren naar de broedgebieden.

Afgelopen maart meer Zomertalingen tij- dens doortrek

Vanaf begin maart verlaten de Zomertalin-
gen hun Afrikaanse overwinteringsgebieden.
Vermoedelijk vliegen de vogels in één keer
naar Europa, omdat er in Noord-Afrika geen
belangrijke pleisterplaatsen bekend zijn. Bij
ons worden de eerste vogels gewoonlijk ook
begin maart gezien. Dit jaar werden de eerste
exemplaren gezien op 1 maart. Vroeger – toen
Zomertalingen veel talrijker waren – werden
ze wat vaker al in februari opgemerkt.

In de maand maart werden opvallend grote
aantallen Zomertalingen gezien in Nederland.
Niet alleen in het binnenland (op 23 maart
wel 31 exemplaren langs de Maas ten noor-
den van Roermond), maar ook langs de kust
(op 16 maart 38 exemplaren bij Coudorpe,
Zld.) en zelfs trekkend over zee, zoals op 11
maart, toen bij IJmuiden 32 exemplaren wer-
den gezien. Deze periode werd gekenmerkt
door zacht weer met zuidelijke winden. Ook
in Engeland werden de afgelopen weken veel
meer Zomertalingen gezien dan in andere
jaren. De trek vindt vooral 's nachts plaats,
maar boven zee willen Zomertalingen in de
ochtend nog weleens doorvliegen. Het wordt
dit voorjaar spannend of er meer Zomer-



**Zomertalingen zijn erg gevoelig
voor verstoringen. Rust in de
broedgebieden is noodzakelijk.**
Foto: Koos Dansen.

talingen gaan broeden dan in andere jaren. De laatste jaren zijn er meer natte winters in de Sahel geweest, wat resulteert in minder sterfte. Wellicht is dit de verklaring voor de hogere aantallen Zomertalingen tot nu toe.

Rode Lijst

Het aantal broedparen Zomertalingen is vooral sinds de jaren zestig sterk achteruit gegaan. De afname tussen 1960 en 2004 bedroeg meer dan 85% (bron: Sovon Vogelonderzoek Nederland), waardoor de soort op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels kwam. De aantallen in zomer en najaar zijn nog maar een schim van het verleden. In de Zuiderzee brachten vroeger duizenden Zomertalingen de rui door, aantallen waarvan we nu alleen nog maar kunnen dromen.

In agrarisch cultuurland viel de afname samen met intensiever grondgebruik: waterstandverlaging, vroeg en frequent maaien, homogene grasmatten met weinig nestgelegenheid, kale slootkanten, hogere beweidingsdruk, enzovoort. Veel natuurgebieden werden in dezelfde periode ongeschikt door verdroging. Daar bovenop zorgden droogteperiodes in het overwinteringsgebied, de Sahel, voor lage winteroverleving.

Aantrekken Zomertalingen

In landbouwgebieden zijn Zomertalingen aan te trekken door aanzienlijke verhoging van de waterstand (zoals in hoogwatersloten), plasdras, de aanwezigheid van natuurvriendelijke, flauw aflopende oevers en laat maaien. Rust is van groot belang voor deze makkelijk te verstoren soort. Zomertalingen hebben voor-

alsnog meer te zoeken in natuurgebieden, in met name de nieuwe, grootschalige natuurontwikkelingen met veel plasdras en andere, uitgestrekte, ondiepe waterpartijen. Omdat Zomertalingen in het broedgebied in broedconditie moeten komen, is het belangrijk dat de vogels vlak na aankomst veel voedsel kunnen vinden en dat daarom het gebied flink nat is. In zulke gebieden is het in juni goed opletten of er vrouwtjes Zomertalingen met hun pullen tevoorschijn komen.

Bron: Vogelbescherming Nederland, 28 maart 2017

GS

Baby-vogels poepen in heel bijzondere luiër

Nadat Koolmezen of Merels uit het ei gekomen zijn, zitten ze wekenlang opgepropt in een klein nestje. Het enige dat ze willen, is eten. Heb je je weleens afgevraagd waar die vogeltjes poepen? Met een stuk of vijf jongen bij elkaar wordt het gemakkelijk een vieze bende. De vogeltjes kunnen er ziek van worden en een kat zou de stank al drie tuinen verderop ruiken.

Maar zo gaat het niet. Jongen die lang in een nest moeten zitten, hebben er iets op gevonden. Ze laten hun poep niet zomaar vallen tussen de schone takjes en het zachte mos van hun nest. Nee, uit hun poep-en-plasgat komen de poep en plas kant-en-klaar in een zakje. Zo'n poepzakje is een stevig wit of doorzichtig vlies, zoals een dichtgeknoopt plastic zakje.

Zo'n poepzak is veel handiger dan een luiër. Het enige dat de ouders hoeven te doen, is

Vogels waarvan de jongen lang op het nest moeten blijven zitten voordat zij uit kunnen vliegen, scheiden hun ontlasting uit in poepzakjes die door de ouders gemakkelijk kunnen worden afgevoerd. Zo blijft het nest schoon en veilig voor het vogelgezin.
Foto: Otte Zijlstra.



het zakje oppakken en uit het nest gooien. Veel vogeltjes zijn zelfs nóg netter. Als ze een wormpje gevoerd krijgen, poepen ze als papa of mama er nog naast zit. Vader- of moeder-vogel trekt dan met de snavel het zakje uit het poepgat van het jong en hop, weg ermee, over de rand van het nest.

Biologen wisten niet precies hoeveel vogelsoorten een poepzakje maken. Daarom hebben ze er nu een lijst van gemaakt. Dit is de uitkomst: bijna alle jongen die weken of maanden in het nest blijven, poepen netjes in een zakje. Het komt veel meer voor dan de onderzoekers dachten.

Een poepzak hoort er dus gewoon bij als je lang in een nest zit. Er zijn wel uitzonderingen: de grootste vogels, zoals reigers. Die poepen blijkbaar zoveel dat een zakje zou scheuren.

Jongen die maar kort in het nest blijven, maken trouwens ook geen poepzakje. Jonge eendjes bijvoorbeeld. Die komen uit het ei en duiken meteen de volgende ochtend het water in. Zo houden alle vogeltjes schone billen.

Bron: NRC Handelsblad, 17 februari 2017.

GS

Eierroof: opeten of uitbroeden

Dit jaar zijn opvallend veel nesten van Kieviten leeggeroofd. Restaurants kopen de eieren. Of de pullen worden verkocht. Het luidt het begin in van een nieuw broedseizoen: de vondst van het eerste kievietsei. Maar ook is het een culinaire of commerciële kans. In de provincie Noord-Brabant zijn afgelopen maand aanzienlijk meer leeggeroofde nesten van Kieviten gemeld dan gebruikelijk. Het

eerste kievietsei werd dit jaar gevonden op 9 maart.

Wat is er aan de hand met de kievitseieren?

‘Sinds maart zijn in Brabant minstens zeven percelen leeggeroofd,’ zegt Jochem Sloothaak van natuurorganisatie Brabants Landschap. Zo’n perceel (2 tot 5 ha) telt tien tot vijftien broedparen, een nest bevat twee tot vier eieren. Vorig jaar ging het in de provincie om twee leeggeroofde nesten, landelijk om 31.

Waarom worden kievitseieren geraapt?

Kievitseieren gelden als een delicatess. Ze worden geraapt voor eigen consumptie of verkocht aan restaurants, die ze koken en serveren met bijvoorbeeld een radijsje. Aangezien ook eieren geraapt zijn die al enkele weken oud waren, met ver ontwikkelde embryo’s, vermoedt Sloothaak dat de daders ze willen uitbroeden in een broedmachine, om de vogel vervolgens als huisdier te verkopen.

Maar de Kievit is een bedreigde diersoort. Mede door intensievere landbouw is de populatie de afgelopen twintig jaar flink teruggelopen. In Friesland, de laatste provincie waar tot vorig jaar eieren rapen nog beperkt toegestaan was, is de populatie volgens Sovon Vogelonderzoek met veertig procent teruggelopen. In Nederland zijn volgens de laatste schattingen 160.000 tot 240.000 broedparen. De tientallen nesten die tot nu toe dit jaar leeggeroofd zijn, hebben op zich een marginale invloed op het totaal. Maar alle beetjes helpen, vinden vogelbeschermers. ‘Daarnaast zijn dit alleen de gevallen die bij ons gemeld worden,’ reageert Sloothaak.

Ondanks het verbod op het rapen van weidevogeleieren, worden er nog steeds veel nesten leeggehaald. Mogelijk wordt zelfs een deel van de geraapte eieren uitbroed in een broedmachine om de jongen te kunnen verkopen. In Noord-Brabant werden dit jaar minstens twee daders betrapt. Foto: Piet Munsterman.



Wat gebeurt er met nestrovers?

Kievitseieren rapen is strafbaar, maar om mensen die dat doen te kunnen vervolgen is het nodig dat ze op heterdaad worden betrapt. Dat gebeurt maar zelden. Precieze cijfers hierover kan de politie niet geven. In Noord-Brabant is de afgelopen maand in ieder geval twee keer ingegrepen. Getuigen uit Wintelre, bij Eindhoven, belden de politie toen ze zagen dat buurtbewoners een veld aan het leeghalen waren.

Het is nog niet duidelijk wat voor straf zij kunnen verwachten, juist omdat vervolging maar weinig voorkomt. Volgens Vogelbescherming Nederland staat er maximaal een gevangenisstraf van twee jaar of een boete van €20.000 op het roven van kievitseieren.

Bron: NRC Handelsblad, 11 april 2017.

GS

Meester van het luchtruim: Veldleeuwerik in z'n element op oude vliegbasis

De Veldleeuwerik heeft het op de voormalige Vliegbasis Soesterberg duidelijk naar zijn zin. Deze weidevogels blijken te profiteren van het schraalgrasland langs de startbanen.

Waar de Veldleeuwerik in de rest van Nederland met uitsterven wordt bedreigd, neemt de populatie op de voormalige Vliegbasis Soesterberg een vlucht. Met zeker tweehonderd broedparen vorig jaar en momenteel alweer zo'n honderdvijftig paartjes Veldleeuweriken, spreekt het Utrechts Landschap jubelend van 'een uitzonderlijk grote populatie'.

'Uniek!,' twitterde een boswachter van het Utrechts Landschap juichend over het lokale succes van de weidevogel die al sinds jaar en dag op de Rode Lijst staat. 'Ze profiteren

enorm van het perfecte schraalgrasland dat langs de startbanen ligt. Dat areaal schraalgras is één van de grootste van Nederland. Daardoor doen ze het tegen de trend in heel goed.'

Geen razend gedonder van straaljagers meer op het tot natuurgebied omgevormde Park Vliegbasis Soesterberg, maar de Veldleeuwerik is tegenwoordig heer en meester van het luchtruim. Opmerkelijk, want het gaat slecht met het vogeltje dat in de jaren zeventig de meest verspreid voorkomende vogel van ons land was. 'Door intensieve landbouw hebben weidevogels als de Veldleeuwerik het steeds moeilijker, omdat het leefgebied van deze inheemse vogel de afgelopen dertig jaar sterk is aangetast. Bij ons krijgen ze rust en er zijn veel insecten waardoor ze goed gedijen. Dat geldt ook voor de Klaepster, de Boomleeuwerik en de Grauwe Klauwier.'

De vogels weten zich beschermd door de wet, die verplicht dat de landingsbaan van 15 maart tot 15 augustus tijdelijk niet toegankelijk is zodat er in alle rust kan worden gebroed.

Bron: De Telegraaf, 7 maart 2017.

GS

Poepende Alken maken Groenland groen

Soms is de lucht zwart in het Noordpoolgebied. 'Frrrrrrrr,' hoor je dan overal om je heen. Geen regenwolken, geen hagelstorm, maar een wervelwolk van tienduizenden Kleine Alken *Alle alle*. Alken zijn zwart-witte zeevogels die een beetje op pinguïns lijken, maar wél kunnen vliegen. Ze leven rond de Noordpool en vangen daar vis en kreeftjes. Kleine Alken zijn de dwergen in de alken-



Over de Veldleeuwerik – de 'meesters van het luchtruim' – lezen we al jaren alleen maar negatieve berichten. Alom wordt keer op keer vastgesteld dat de populatie dramatisch achteruit gaat, maar als de omstandigheden goed zijn kan het tij keren. Dat is te zien op het terrein van de voormalige militaire vliegbasis bij Soesterberg. Nu is daar het natuurgebied Park Vliegbasis Soesterberg ingericht en men kan er boven het schraalgrasland langs de voormalige start- en landingbanen de jubelende zang van de Veldleeuwerik weer volop horen.

Foto: H. Weenink.



Kleine Alken voeren voedingsstoffen aan en bemesten het Noordpoolgebied. Het gevolg is dat op rotsen en richels onder de nestplaatsen plantengroei op gang kan komen. Het overgrote deel van het landleven op West-Groenland dankt zijn ontstaan aan de Kleine Alk. Foto: Wim Smeets.

familie: ze zijn niet groter dan een flinke Goudhamster.

Maar die dwergen spelen een reuze grote rol in het landschap. Dat ontdekten Deense wetenschappers op Groenland. Je denkt misschien dat heel Groenland wit is, maar dat is niet zo. Aan de randen is Groenland groen. Dat zagen de Vikingen ook al, toen zij er duizend jaar geleden gingen wonen en het land zijn naam gaven. Dat groene komt door de Kleine Alken. Die mogen dan wel klein zijn, maar ze zijn wel met heel veel. Wel twintig tot dertig miljoen Kleine Alken leven er rond de Noordpool. Ze broeden op steile hellingen, met tienduizenden op een kluitje.

Al die vogels laten heel wat poep vallen.

Duizenden kilo's per kolonie. Ieder jaar weer. En waar poep is, groeien graag planten. Dat is ook waarom boeren hun land bemesten.

De Kleine Alken bemesten het Noordpoolgebied. Niet met opzet, maar toch. Ze brengen voedingsstoffen van de zee naar het land. Op de meeste plekken waar geen ijs ligt, is het poolgebied kaal en rotsachtig. Maar onderaan de hellingen waar zeevogels broeden, is alles weelderig groen.

Al die planten en bloemen onder de vogelrotsen trekken ganzen, rendieren en muskusossen aan. En ook insecten, zangvogels en roofdieren zoals vossen. Zo zorgt de alkenpoep voor een rijke voedselkringloop. Bijna al het landleven in West-Groenland (wel 85 procent) dankt zijn bestaan aan de Kleine Alk, berekenden de Deense onderzoekers.

Maar de Kleine Alken kunnen in de toekomst last krijgen van klimaatverandering.

Bijvoorbeeld omdat hun kreeftjes, die van ijs houden, dan niet meer voor de Groenlandse kust kunnen leven. Dat zou jammer zijn voor de Kleine Alken, maar dus ook voor al die planten en dieren in hun kielzog. Het zou ook jammer zijn voor ons, want een grijs Groenland is vast een stuk saaier.

Bron: NRC Handelsblad, 1 april 2017.

GS

Steppekiekendief, nieuwe broedvogel voor Nederland!

Deze zomer heeft voor het eerst een Steppekiekendief *Circus macrourus* in Nederland gebroed. Het is zelfs het eerste bekende broedgeval ooit in West-Europa en ook het eerste op een boerenakker. De vogels zijn eind mei ontdekt door Willem-Pier Vellinga, vrijwilliger voor Werkgroep Grauwe Kie-kendief. Uiteindelijk brachten de vogels vier jongen groot in het perceel wintergerst in Groningen.

Dit unieke broedgeval is geheim gehouden, zodat de Steppekiekendieven in alle rust voor hun nakomelingen konden zorgen. Het broedverloop van deze nieuwe soort voor Nederland is intussen goed gedocumenteerd met geluidsopnamen, filmbeelden en foto's. Die stellen alle liefhebbers alsnog in de gelegenheid om met terugwerkende kracht te genieten van één van de grootste ornithologische gebeurtenissen in dit deel van Europa in de laatste decennia.

Zuivere Steppekiekendieven

Het broedsucces is extra bijzonder omdat het gaat om twee zuivere Steppekiekendie-

De Steppekiekendief is een nieuwe broedvogelsoort voor Nederland en zelfs voor West-Europa.
Foto: Thijs Glasstra.



ven. Drie jaar terug probeerde een mannetje Steppekiekendief het ook al aan te leggen met een vrouwtje Grauwe Kiekendief, in de buurt van Finsterwolde. Die vrijages leverden toen niets op.

Mannelijke Steppekiekendieven kunnen namelijk makkelijk kruisen met vrouwtjes van de Grauwe of de Blauwe Kiekendief. Volgens de Finse roofvogelexpert Dick Forsman kunnen uit deze kruisingen in ieder geval vruchtbare mannetjes ontstaan. 'Over hybride vrouwtjes heerst nog onduidelijkheid,' aldus Forsman.

Werkgroep Grauwe Kiekendief heeft diverse roofvogelexperts naar de foto's van dit Groningse paartje laten kijken. Zij zijn allemaal unaniem over de determinatie: beide zuivere Steppekiekendieven. Uit het verenkleed en de oogkleur stellen medewerkers van Werkgroep Grauwe Kiekendief vast dat beide vogels in 2015 moeten zijn geboren. In het ornithologisch jargon: derde kalenderjaar.

Toevalstreffer tijdens akkervogeltelling

Vellinga heeft het mannetje Steppekiekendief eind mei toevallig ontdekt tijdens een telling voor het akkervogelmeetnet. Daarbij viel met name het broedgedrag van de vogel op. Een dag later heeft hij samen met kiekendiefspecialist Ben Koks de nestlocatie in een veld met wintergerst gevonden. Vervolgens hebben medewerkers van de Werkgroep Grauwe Kiekendief het legsel door middel van een groot, rond hek beschermd tegen predatoren als de steenmarter of de vos. Daarnaast voorkomt het ook dat de bij zware wind en regen de gerst plat gaat liggen, waardoor het

nest bedolven kan raken en zou mislukken. Het Groningse nest is hiermee het eerste beschermde legsel van Steppekiekendieven waar ook ter wereld.

Broedverloop van het Groningse nest

Gedurende de hele periode zijn de vogels uitgebreid bestudeerd om zoveel mogelijk te weten te komen van de ecologie van deze prachtige roofvogels. Op basis van het ruipatroon van het vrouwtje is bepaald dat het eerste ei tussen 6 en 8 mei moest zijn gelegd. De nestbescherming is op 17 juni geplaatst, toen de vijf jongen drie tot elf dagen oud waren. Begin juli is de wintergerst geoogst. Medewerkers en vrijwilligers van Werkgroep Grauwe Kiekendief zijn daarbij aanwezig geweest om te voorkomen dat de jongen in de combine zouden belanden. Twee jongen konden al een beetje vliegen, twee nog net niet en het vijfde jong was in een vroege nestfase gestorven. Alle vier de overgebleven jongen zijn vrouwtjes. Vlak voor het definitieve uitvliegen zijn de vier jongen geringd, zij kregen daarbij zwarte kleurringen met een witte inscriptie, die ze op afstand herkenbaar maakt.

Zeldzame doortrekker

Nog niet zo heel lang geleden was de Steppekiekendief een zeldzame doortrekker in ons deel van de wereld. De laatste jaren worden er meerdere Steppekiekendieven tijdens de trek gezien en er heeft de afgelopen twee jaar zelfs een aantal vogels in Nederland overwinterd. Waarom de Groningse vogels uitgerekend in een intensief akkerbouwgebied zijn gaan

broeden, duizenden kilometers van andere broedgebieden, blijft voor de experts een even boeiende als lastig te beantwoorden vraag.

Steppekiekendief wereldwijd onder druk

Ornithologen maken zich grote zorgen om de Steppekiekendief. Het is in ieder geval zeker dat de soort in de overwinteringsgebieden in India en Afrika fors achteruitgaat. Ook neemt deze excellente vlieger af als broedvogel in belangrijke delen van Kazachstan door de intensivering van de landbouw. Door grootschalige veranderingen in het landgebruik raken vele soorten van de steppes hun leefgebied kwijt. Ook in andere delen van Europa gaat het niet goed met de Steppekiekendief. Het is een soort die nog met veel raadselen is omgeven. Het dichtstbijzijnde bekende broedgeval is dit jaar in Oulu, in Finland. Daarna zijn ze pas weer broedend te vinden op de steppes van Oost-Europa en Azië.

De status van de soort in Rusland is onduidelijk. Roofvogelspecialist Vladimir Galushin uit Moskou stelt dat de landbouw in Rusland niet floreert. Grote gebieden zijn verlaten en braak komen te liggen. Dat is voordelig voor de Steppekiekendief. De voormalige landbouwgrond raakt begroeid met bosschages en struweel, wat de nodige zangvogels aantrekt. Dat blijkt – tijdelijk – een perfecte habitat voor de Steppekiekendief, die toeneemt in de braakliggende landbouwgebieden. Waar ande-

re kiekendieven vooral op muizen jagen, jaagt de ‘steppekiek’ namelijk meer op vogels, bijna zoals een Sperwer dat doet. Tijdens expedities naar de overwinteringsgebieden in India en Afrika heeft de Werkgroep Grauwe Kiekendief de Steppekiekendief al als een notoire vogeljager leren kennen. Het Groningse mannetje is ook daadwerkelijk jagend op erven van boerderijen gezien, hij ving daar zwaluwen, mussen, Spreeuwen en mezen.

Vier soorten kiekendieven in Nederland

De Steppekiekendief is de vierde kiekendief die in Nederland broedt. Kiekendieven nestelen op de grond. De natte laaglanden en ouderwetse akkers waar ze leven, worden schaarser in Nederland. Van de Blauwe Kiekendief broeden er nog maximaal tien broedparen, de Grauwe Kiekendief broedt met 55 à 60 paren. De Bruine Kiekendief broedt met 1.200 tot 1.500 broedparen in ons land. De Steppekiekendief is wereldwijd ‘bijna bedreigd’ volgens de criteria van de IUCN. De andere drie Nederlandse soorten leven in grote delen van Eurazië.

Bron: Werkgroep Grauwe Kiekendief, juli 2017.

GS

Succesvolle Vos stelt natuurbeheerders voor dilemma

De Vos heeft net iets te veel succes om het leuk te houden voor weidevogels. De nesten



Vier jonge Steppekiekenden konden worden geringd kort voor het uitvliegen. Een unieke foto, want dit is de enige waarop alle vier uitgevlogen jongen te zien zijn.
Foto: Thijs Glasstra.

van Grutto's, Tureluurs, Kieviten en Scholeksters zijn een gemakkelijke prooi voor de slimme rover.

Boswachter Gjerryt Hoekstra van Staatsbosbeheer plaatst een afrastering, met stroomdraden, van liefst 1800 m om Vossen te weren uit vijftien hectare grasland in de Sweagermieden in Friesland. Vorig jaar richtten Vossen hier een slachting aan onder broedende weidevogels, nu wordt getest of een afrastering volstaat om ze in het broedseizoen op afstand te houden. 'Als het wat oplevert, kunnen we deze methode misschien ook in andere gebieden gebruiken.'

Hoekstra is niet de enige die zich afvraagt hoe de weidevogels te beschermen tegen Vossen. Deze roofdieren komen in het broedseizoen van Grutto, Kievit, Scholekster en Tureluur gemakkelijk aan de kost. Ze eten meestal muizen, maar eieren en kuikens vinden ze niet te versmaden. Ook roofvogels, kraaien, reigers, Ooievaars, Hermelijnen, marters, honden en katten gaan voor een gemakkelijke hap in nesten.

Deze voorkeuren van de Vos én zijn vaardigheid om kippenrennen binnen te dringen, zorgen keer op keer voor emotionele discussies over zijn rol in de natuur en de noodzaak hem te bestrijden. Waar het gaat om broedgebieden van de zeldzame Lepelaar, het uitgezette Korhoen en de bedreigde Grutto, nemen Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten geen halve maatregelen: ze laten daar Vossen schieten. 'Zeker als het gaat om exemplaren die zich specialiseren in het eten van eieren en kuikens,' aldus Natuurmonumenten. Zo worden Vossen onder meer bejaagd in Opsterland (Staatsbosbeheer), de Eempolders

(Natuurmonumenten) en in Arkemheen bij Nijkerk, waar de organisaties samen optrekken.

In februari, maart en april is het bestrijden van Vossen het meest effectief in een straal van een kilometer rond een weidevogelgebied. Er is dan niet onmiddellijk een soortgenoot die zijn territorium overneemt, blijkt uit onderzoek van bioloog Jaap Mulder, zelfstandig onderzoeker gespecialiseerd in roofdieren. Voor het zover is, zijn de kuikens alweer een stuk ouder.

Die aanpak bleek een jaar of tien geleden ook 'behoorlijk succesvol' om de hamsters in Zuid-Limburg te beschermen.

Territorium

Voor de beheerders van grote natuurgebieden maakt de Vos vanzelfsprekend deel uit van de natuur en dan is jagen niet nodig. 'Wij zijn zeer terughoudend met jacht, in een goed weidevogelgebied vormen Vossen geen bedreiging. Alleen als de landbouw te intensief is en de waterstand te laag, waardoor de vogels het sowieso al zwaar hebben, kan predatie door Vossen de nekslag zijn voor weidevogels,' legt Voorn (ecoloog bij Natuurmonumenten) uit. 'Jacht is de laatste optie. Een gebied minder toegankelijk maken en struweel en dekking verwijderen, zodat Vossen zich niet kunnen verschuilen, volstaat vaak.'

Ook Staatsbosbeheer meent dat een gezonde vogelpopulatie wel wat predatie verdraagt. Woordvoerster Joke Bijl: 'Vossen eten ook kleine roofdieren die het op de nesten van weidevogels hebben voorzien, denk aan de Egel.'

Terughoudendheid bij de bestrijding is



Weidevogels zijn een vrij gemakkelijke prooi voor vossen.
Foto: Wim Smeets.

gebaseerd op het gegeven dat het territorium van die ene doodgeschoten Vos snel wordt overgenomen door een andere Vos. Als er veel jonge rekels, mannetjes, rondzwerven, gebeurt dat soms zelfs nog dezelfde dag. Afhankelijk van het voedselaanbod kan een territorium variëren van tien hectare in stedelijk gebied, tot wel tweehonderd in de polder. Jonge rekels worden in het najaar door hun vader verjaagd. Ze zijn nergens welkom en dat leidt tot gevechten waarbij de hongerige en verzwakte jonge beesten vaak het loodje leggen. Vossen van een jaar of zes leggen het op hun beurt af tegen de nieuwe generatie. ‘Zo bezien zet vossenjacht in het najaar geen zoden aan de dijk,’ aldus Mulder. Pas na de winter, die het vossenbestand vanzelf decimeert, betekent een gedode Vos ook werkelijk een Vos minder en zo kan de weidevogel daarvan profiteren.

Regulering

De jagers zijn hiervan op de hoogte, maar ze huldigen de opvatting dat iedere dode Vos er eentje minder is. Ze jagen dus het hele jaar, al geven ze de voorkeur aan jacht in najaar en winter omdat er dan geen jongen zijn en de weidevogels nog niet broeden. Janneke Eigeman, woordvoester van de Koninklijke Nederlandse Jagersvereniging, benadrukt dat ook jagers met plezier naar de slimme rover kijken en oog hebben voor de rol die hij in de natuur vervult. ‘Maar wij willen die niet verheerlijken,’ zegt ze. Volgens Eigeman is het lange tijd niet gebruikelijk geweest dat terreineigenaars en beheerders meldden dat Vossen predators zijn die de weidevogels belagen. ‘Zo lijkt het alsof wij de enigen zijn die de Vos weg willen hebben.’

Jagers schieten Vossen in een straal van tien tot vijftien kilometer rondom broedgebieden. ‘Vossen leggen grote afstanden af. Op de terreinen van Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten broeden de vogels dicht bij elkaar in aangewezen vogelgebieden, maar op boerenland is dat anders.’

Volgens Eigeman profiteert de Vos, die zich zelfs in de stad goed redt, optimaal van de aanwezigheid van de mens. Hij eet aangereiden dieren en afval en weet ook dat er bij een snackbar wat te halen valt. ‘Het aanbod aan voedsel in de natuur reguleert de vossenstand niet meer.’

Sinds de Vos zich vanaf de hoge zandgronden in het zuiden en oosten over het hele land heeft verspreid, is hun aantal volgens de onderzoeker Mulder stabiel. Tot de jaren zestig

van de vorige eeuw was, naast de jacht, ook het gebruik van gif en klemmen toegestaan. Ook profiteert de Vos van de aanleg van bosschages en recreatiegebieden, waar hij zich gemakkelijk kan verschuilen en pas in de schemering tevoorschijn komt. Jacht acht Mulder niet nodig omdat roofdieren in de top van de voedselpiramide hun aantal onderling regelen op basis van het beschikbare voedsel en territorialiteit of agressie.

Bron: Trouw, 21 april 2017.

GS

Vreemde vogel

Commotie was er alom bij vogelliefhebbers, nadat op 19 maart 2017 in het Nationaal Park De Biesbosch de zeer zeldzame Zwartkoprietzanger was waargenomen. ‘Het is pas de tweede keer dat deze dwaalgast in Nederland opduikt,’ meldde Staatsbosbeheer met gepaste trots.

De vogel werd ontdekt in een rietkraag langs een wandelpad nabij Polder Maltha. De zang van de circa 13 cm lange vogel lijkt op een combinatie van de zang van de Kleine Karekiet en de Rietzanger. De zang doet ook een beetje aan een Nachtegaal denken.

De landing van de Zwartkoprietzanger op Nederlandse bodem lokte op 19 maart 2017 tientallen vogelaars naar de Biesbosch om te genieten van het vogelgezag. De website Waarneming.nl meldde in de vroege uren al dat tussen 6:45 h en 7:30 h de zang, het kenmerkende ‘lu-lu-lu’, was waargenomen. Zwartkoprietzangers broeden onder meer in Oostenrijk en Hongarije. Ze overwinteren rondom de Middellandse Zee.

Vorig jaar werd de Zwartkoprietzanger voor het eerst waargenomen in Nederland. Dat was toen in de Ooijpolder bij Nijmegen.

Bron: De Telegraaf, 20 maart 2017.

GS

Uiltje in uitkijakraam

Onverwachte ontmoetingen in de natuur zijn vaak het leukst. Zo ook deze met ‘s lands kleinste uilensoort. Ik kreeg een déjà vu toen ik tijdens een wandeling in een kapot raampje van een schuur op een boeren erf een Steenuiltje zag zitten. Dit stereotiepe beeld heb ik beslist ooit op een soortgelijk plaatje gezien. Prachtig om het nu in het echt te ontdekken. Grappig, dat de vogel in die pose perfect zijn naam uitbeeldde want het raam maakt deel uit van een stenen gebouw. En dan ook nog eens in de omgeving van een buurtschap,

die Steenenkamer (Gem. Voorst, red.) heet, maar dit terzijde. Nadat ik een foto had kunnen maken kwam het uiltje naar me toe vliegen. Merkwaardig omdat mijn ervaring is dat vogels meestal van je af vliegen. Het werd minder vreemd omdat ik 'm niet meer zag. Er stond namelijk aan de rand van het boerenerf een dode boom en mijn conclusie was, dat het uiltje ongetwijfeld aan de voor mij onzichtbare kant een nestingang was ingedoken. Dit gedrag was dan weer volledig in overeenstemming met een voor deze soort gangbare streeknaam; Boomuil.



Op zulke plekken zien we de Steenuil vaak, maar de soort heeft ook Boomuil als streeknaam.
Foto: Harm Werners.

■ Harm Werners, e-mail: harmwerners@hotmail.nl.

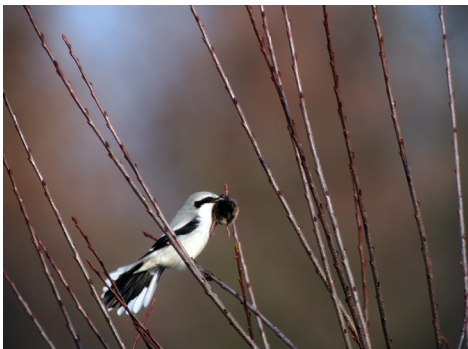
Veldwaarnemingen



Kleine Burgemeester *Larus glaucooides*, 6 januari 2017, Westerpark, Amsterdam (N.-H.).
Foto: E. de Waard.



Koereiger *Bubulcus ibis*, 18 januari 2017, Nieuwe Keverdijkse Polder, Weesp (N.-H.).
Foto: E. de Waard.



Klapekster *Lanius excubitor*, 25 januari 2017, De Grote Ark, Putten (Gld.).
Foto: E. de Waard.



Waterral *Rallus aquaticus*, 26 januari 2017, Medemblik (N.-H.).
Foto: O.W. Zijlstra.



Bokje *Lymnocyrtus minimus*, 26 januari 2017, Medemblik (N.-H.).
Foto: O.W. Zijlstra.



Watersnip *Gallinago gallinago*, 26 januari 2017, Medemblik (N.-H.).
Foto: O.W. Zijlstra.



Europese Kanarie *Serinus serinus*, 13 februari 2017, Ede (Gld.).
Foto: E. de Waard.



Bruine Klauwier *Lanius cristatus*, 24 februari 2017, Timorpark, Den Helder (N.-H.).
Foto: J. Gerhardus.



Waterspreeuw *Cinclus cinclus*, 2 maart 2017, westelijk deel Robbenoordbos, Hollands Kroon (N.-H.).
Foto: O.W. Zijlstra.



Bruine Klauwier *Lanius cristatus*, 3 maart 2017, Timorpark, Den Helder (N.-H.).
Foto: O.W. Zijlstra.